

ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА РЕАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Л. Ткачик, У. Тихонька

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008, м. Львів, проспект Свободи, 18
e-mail: tkachyklesja@gmail.com*

Проаналізовано основні показники сучасного стану інноваційно-інвестиційної діяльності в національній економіці та фактори, що стримують її розвиток. Визначено шляхи активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Ключові слова джерела фінансування, інноваційне інвестування, капітальні інвестиції, реальні інвестиції.

Інвестиційна діяльність завжди була в центрі розвитку економіки. Інвестиції є основою для розвитку країни, а інвестиційна діяльність має великий вплив на функціонування господарської діяльності, економічного та соціального розвитку суспільства.

Основою інвестиційної діяльності підприємства складає реальне інвестування. На більшості підприємств це інвестування є в сучасних умовах єдиним напрямом інвестиційної діяльності. Це визначає високу роль керування реальними інвестиціями в системі інвестиційної діяльності підприємства.

Дослідження проблеми ефективності здійснення реального інвестування вітчизняними підприємствами відображені у наукових публікаціях та працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Л. Бондаренка, Г. Вербицької, І. Гончаренка, Г. Даценка, О. Довгаля, С. Безродної, Г. Погріщука, М. Крупки, Б. Луців, О. Кургана, О. Мороза, І. Охріменка, Т. Понедільчука, К. Пушенка, Т. Радевича, В. Руденка, А. Суханова, А. Поддєрьогіна та інших.

Проте, незважаючи на значний внесок зазначених вище науковців, реальне інвестування підприємств в Україні потребує подальшого дослідження та вдосконалення для адаптації до сучасної економічної ситуації в країні за умов політичної та фінансової нестабільності.

В умовах ринкової економіки особливого значення для суб'єктів господарювання набувають реальні інвестиції. Від ефективності управління реальними інвестиціями значною мірою залежить фінансовий результат діяльності підприємств.

Реальні інвестиції – це вкладення капіталу в реальні активи як матеріальні (будівлі, споруди, устаткування, обладнання, приріст товарно-матеріальних запасів), так і нематеріальні (ліцензії, патенти, права користування природними ресурсами, інші майнові права, інформаційні та комунікативні технології, науково-дослідні розробки), пов'язані зі здійсненням операційної діяльності суб'єктів господарювання, вирішенням їхніх соціально-економічних та інших проблем [3, с. 69].

Реальне інвестування – це будь-яке вкладення коштів у реальні активи, пов'язане з виробництвом товарів та послуг для отримання прибутку. Такими реальними активами можуть бути основні засоби, запаси, нематеріальні активи [4, с. 93].

Реальні інвестиції на сучасному етапі необхідні перш за все для досягнення таких цілей:

- 1) технічного переозброєння підприємств;
- 2) розширення і розвитку високоефективних сфер діяльності;
- 3) забезпечення інноваційного розвитку підприємства з використанням сучасних науково-технічних досягнень;
- 4) проведення маркетингових операцій;
- 5) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції;
- 6) поповнення оборотних коштів;
- 7) охорони навколишнього середовища;
- 8) розвитку соціальної сфери та підвищення якості трудового життя персоналу [3, с. 69].

На рисунку 1 зображено особливості здійснення реальних інвестицій.

Рис. 1.1. Характерні ознаки здійснення реальних інвестицій

Джерело: побудовано автором на основі [2].

Реальне інвестування є головною формою реалізації стратегії економічного розвитку підприємства, основна мета якого досягається шляхом здійсненням високоефективних реальних інвестиційних проектів, а сам процес стратегічного розвитку підприємства не що інше як сукупність реалізованих у часі цих інвестиційних проектів. Саме ця форма інвестування дозволяє підприємству успішно проникати на нові товарні і регіональні ринки, забезпечувати постійне зростання своєї ринкової вартості.

Реальне інвестування є у тісному взаємозв'язку з операційною діяльністю підприємства. Задачі збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції,

розширення асортименту вироблених товарів і підвищення їхньої якості, зниження поточних операційних витрат зважаються, як правило, у результаті реального інвестування. У свою чергу, від реалізованих підприємством реальних інвестиційних проектів багато в чому залежать параметри майбутнього операційного процесу, потенціал зростання обсягів його операційної діяльності.

Реальні інвестиції забезпечують, як правило, більш високий рівень рентабельності в порівнянні з фінансовими інвестиціями. Ця здатність генерувати велику норму прибутку є одним зі спонукальних мотивів до підприємницької діяльності в реальному секторі економіки.

Реалізовані реальні інвестиції забезпечують підприємству стійкий чистий грошовий потік. Цей чистий грошовий потік формується за рахунок амортизаційних відрахувань від основних засобів і нематеріальних активів навіть у ті періоди, коли експлуатація реалізованих інвестиційних проектів не приносить підприємству прибуток.

Реальні інвестиції пов'язані з високим рівнем ризику морального старіння. Стрімкий технологічний прогрес сформував тенденцію до збільшення рівня цього ризику в процесі реального інвестування.

Реальні інвестиції мають високий ступінь протиінфляційного захисту. Досвід показує, що в умовах інфляційної економіки темпи росту цін на багато об'єктів реального інвестування не тільки відповідають, але в багатьох випадках навіть обганяють темпи росту інфляції, реалізуючи ажіотажний інфляційний попит підприємців на матеріалізовані об'єкти підприємницької діяльності.

Реальні інвестиції є найменш ліквідними. Це пов'язано з вузькоцільовою спрямованістю більшості форм цих інвестицій, що практично не мають у незавершеному виді альтернативного господарського застосування. У зв'язку з цим компенсувати у фінансовому відношенні невірні управлінські рішення, зв'язані з початком здійснення реальних інвестицій, украй складно [2, с. 55].

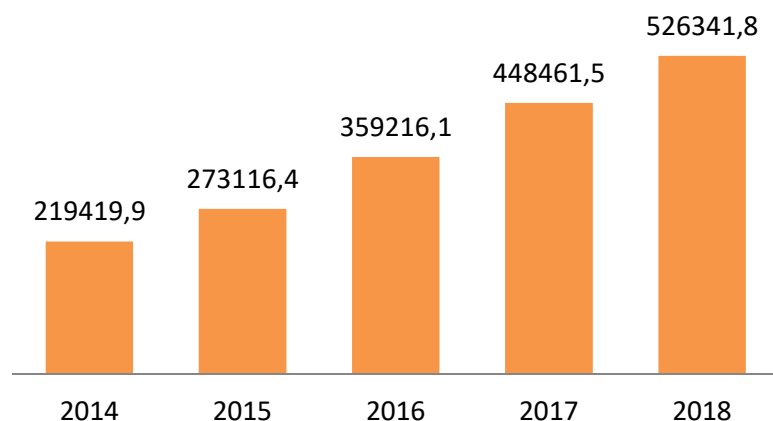
Усі форми реального інвестування можуть бути зведені до трьох основних його напрямів: капітального інвестування або капітальних вкладень, інноваційного інвестування та інвестування в приріст оборотних активів.

Вибір конкретних форм реального інвестування на підприємствах залежить від поставлених завдань та вибраної стратегії розвитку. Інвестиційна політика підприємства повинна формуватися як за умов дії ринкових регуляторів, так і внаслідок державного впливу.

Значну частину реальних інвестицій становлять капітальні інвестиції, під якими, відповідно до Податкового Кодексу, слід розуміти господарську операцію, яка передбачає придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, основних фондів та нематеріальних активів, які підлягають амортизації [7].

Для оцінки ефективності функціонування інвестиційної діяльності в Україні розглянемо динаміку реальних інвестицій за період 2014-2018 рр. За даними Державної служби статистики України обсяги інвестицій в реальний сектор економіки за досліджуваний період дещо збільшилися в порівнянні за попередні роки (рис. 1).

Протягом 2014 р., у зв'язку з анексією Криму, розгортанням бойових дій на Сході України, стресовими трансформаціями у політичному, економічному та соціальному середовищі знизилася інвестиційна привабливість країни. Внаслідок цього обсяг освоєних капітальних інвестицій в Україні за підсумками 2014 р. скоротився майже на 24 % порівняно з попереднім роком.

Рис. 1. Динаміка обсягів капітальних інвестицій підприємств України у 2014-2018 рр.

Джерело: побудовано автором на основі [1].

У 2018 році в економіку України було залучено 526,3 млрд грн капітальних інвестицій, що на 27,5 % більше, ніж у 2017 році.

Як видно з даних рис. 1, обсяг капітальних інвестицій протягом 2014-2018 рр. збільшився на 306,9 млрд грн, або на 139,8 %. Найбільший обсяг спостерігається у 2018 р.

Наведемо більш детальні дані щодо обсягів реального інвестування, а саме обсягів інвестицій у матеріальні активи. У таблиці 1 подано динаміку обсягів інвестування в матеріальні активи в Україні за 2014-2018 рр.

У 2018 році майже всі капітальні інвестиції спрямовано у матеріальні активи (93,3 % загального обсягу капітальних інвестицій), зокрема у житлові будівлі – 10,1 %, нежитлові будівлі – 14,7 %, у інженерні споруди – 19,4 %, машини, обладнання та інвентар – 33,1 %, транспортні засоби – 12,1 %, землю – 0,3%, довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва – 0,7 %.

Таблиця 1

Динаміка обсягів інвестування в матеріальні активи в Україні за 2014-2018 рр. (млн грн) [1]

	2014	2015	2016	2017	2018
Інвестиції у матеріальні активи	21 035,1	254 730,9	347 390,5	432 039,5	491 164,7
Житлові будівлі	33 177,0	45 609,8	44 864,9	53 371,8	53 247,0
Нежитлові будівлі	40 859,7	43 330,9	59 398,3	65 605,2	77 364,5
Інженерні споруди	46 599,3	50 948,7	67 517,1	78 563,5	102 199,5
Машини, обладнання та інвентар	68 948,8	84 423,2	123 133,3	154 721,7	174 156,2
Транспортні засоби	13 830,4	19 650,0	36 685,7	60 123,9	63 814,4
Земля	999,3	1441,8	1 915,8	1 994,0	1 360,5
Довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	2 034,2	2 762,6	3 162,7	3 727,9	3 904,6
Інші матеріальні активи	5 586,4	6 563,9	10 712,7	13 931,5	15 118,0

У нематеріальні активи вкладено 6,7 % загального обсягу капітальних інвестицій, з них 2 % на про програмне забезпечення та бази даних, ще 4,1 % на права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо (табл. 2).

Таблиця 2

**Динаміка обсягів капітальних інвестицій підприємств України
за 2014-2018 рр. (млн грн) [1]**

	2014	2015	2016	2017	2018
Інвестиції у нематеріальні активи	7 384,8	18 385,5	11 825,6	16 422,0	35 177,1
з них:					
Права на комерційні позначення, об'єкти промислової власності, авторські та суміжні права, патенти, ліцензії, концесії тощо	2 974,3	12 457,8	4 180,8	5 717,7	21 744,6
Програмне забезпечення та бази даних	3 207,3	4 908,4	6 315,5	8 196,4	10 719,9

Така ситуація, на перший погляд, є доцільною, оскільки спрямування коштів саме в активну частину матеріальних необоротних активів сприяє підвищенню ефективності інвестицій та підвищує мотивацію до подальшого інвестування.

Водночас негативним є той факт, що вкладення у нематеріальні активи залишаються менш пріоритетним напрямом інвестування в Україні. Хоча на сьогодні вони виступають ключовим економічним ресурсом сучасних економік розвинених країн світу. Адже нематеріальні активи репрезентують наявний інтелектуально-інформаційний потенціал підприємства, за допомогою якого запроваджуються технологічні зміни виробничого процесу, маркетингові, організаційні та інші нововведення відповідно до вимог нової інноваційної моделі економіки. А відтак вони здатні підвищити ринкову капіталізацію та ділову репутацію вітчизняних підприємств зокрема і економіки країни в цілому [9, с. 319].

Фінансування інвестиційної діяльності може відбуватись як за рахунок коштів вітчизняних, так і за рахунок коштів іноземних інвесторів. Таким чином, капіталовкладення в основні засоби фінансуються за рахунок:

1) власних фінансових ресурсів і внутрішньогосподарських резервів інвесторів (чистого прибутку, амортизаційних відрахувань, заощаджень громадян і юридичних осіб, коштів, що виплачуються органами страхування у вигляді відшкодування втрат від стихійних лих, аварій тощо);

2) позикових фінансових коштів інвесторів (банківських кредитів, облігаційних позик та ін.);

3) залучених фінансових коштів інвесторів (коштів, отриманих від емісії акцій, пайових та інших внесків фізичних та юридичних осіб до статутного капіталу);

4) грошових коштів, централізованих добровільними спілками (об'єднаннями) підприємств і фінансово-промисловими групами;

5) коштів державного бюджету, що надаються на безоплатній та платній основах;

6) коштів позабюджетних фондів;

7) коштів іноземних інвесторів [5, с. 184].

Для аналізу капітальних інвестицій за джерелами фінансування скористаємося даними таблиці 3.

Таблиця 3

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за 2010-2017 роки (млн грн) [1]

	2014	2015	2016	2017	2018
Усього	219 419,9	273 116,4	35 9216,1	44 8461,5	526 341,8
у т.ч. за рахунок					
коштів державного бюджету	2 738,7	6 919,5	9 264,1	15 295,2	21 036,7
коштів місцевих бюджетів	5 918,2	14 260,0	26 817,1	41 565,5	45 743,1
власних коштів підприємств та організацій	154 629,5	184 351,3	248 769,4	310 061,7	375 309,1
кредитів банків та інших позик	21 739,3	20 740,1	27 106,0	29 588,9	35 299,8
коштів іноземних інвесторів	5 639,8	8 185,4	9 831,4	6 206,4	1 540,2
коштів населення на будівництво житла	22 064,2	31 985,4	29 932,6	32 802,5	33 838,9
інших джерел фінансування	6 690,2	6 674,7	7 495,5	12 941,3	13 574

Основним джерелом інвестування в Україні із року в рік залишаються власні кошти національних підприємств і організацій. Їх питома вага у 2018 р. становила 71,3 %, на державний та місцеві бюджети припадає 12,7% від загальної кількості капітальних інвестицій у 2018 році, на банківські кредити та інші позики – 6,7%, кошти населення на будівництво житла становили 6,4 % від загальної суми капітальних інвестицій у минулому році, кошти іноземних інвесторів – 0,3 %. На інші джерела припадає 2,6 % капітальних інвестицій.

Отже, Україна залишається привабливою для інвестицій, водночас вона не перебуває осторонь світових процесів, є досить інтегрованою у світове господарство, а порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос в Україні. В рейтингу “Doing Business 2019” Україна піднялась на 5 пунктів, зайнявши 71 позицію зі 190 країн світу [10].

Розподіл інвестицій в основний капітал у 2018 році за видами економічної діяльності подано в таблиці 4.

Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами освоєння капітальних інвестицій, у 2018 році залишаються промисловість, будівництво, сільське, лісове та рибне господарство, інформація та телекомунікації, оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність, державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування (див. рис. 2).

Збільшення капітальних вкладень дозволить оновити основні фонди підприємств, структурно перебудувати суспільне виробництво й збалансувати розвиток галузей народного господарства. Вони сприяють створенню необхідної сировинної бази промисловості, прискоренню науково-технічного прогресу і поліпшенню якості продукції, освоєнню нових товарних ринків [5, с. 183].

Серед регіонів країни найуспішніше наростила обсяг капітальних інвестицій Донецька область – майже 1,6 рази. Гарні результати також мали Дніпропетровська, Черкаська, Вінницька області та місто Київ, де приплив інвестицій на 30 % перевищив показник попереднього року. Натомість у 8 регіонах країни у 2018 році обсяги інвестиційних ресурсів скоротилися – від 15,3 % у Івано-Франківській до 3,5 % у Хмельницькій областях. Розглянемо рисунок 3.

Таблиця 4

Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності за 2018 рік [1]

Вид економічної діяльності	млн грн
Усього	526 341,8
Сільське, лісове та рибне господарство	65 901,1
Промисловість	179 718,3
Будівництво	51 902,4
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	47 597,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	44 920,5
Тимчасове розміщування й організація харчування	1 903,6
Інформація та телекомунікації	28 644,4
Фінансова та страхова діяльність	10 763,8
Операції з нерухомим майном	21 264,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	9 029,6
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	9 004,8
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	40 883,5
Освіта	3 849,5
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	7 243,8
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3 317,6
Надання інших видів послуг	397,0

Рис. 2. Розподіл освоєних капітальних інвестицій за сферами економічної діяльності (% до загального обсягу) у 2018 р.

Джерело: побудовано автором на основі [1].

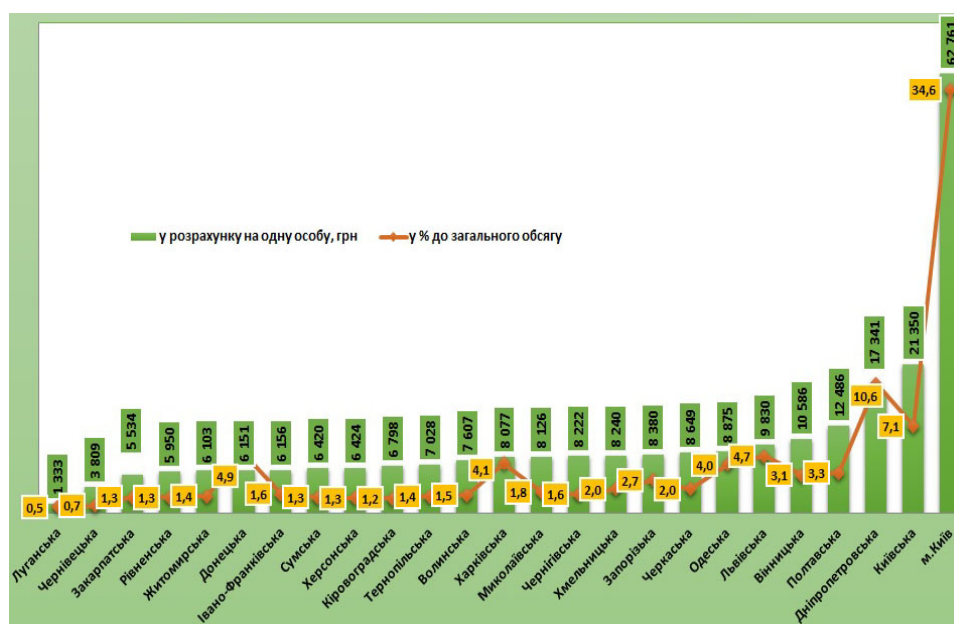

Рис. 3. Капітальні інвестиції у 2018 році, за регіонами [10]

Для України характерною є значна нерівномірність освоєння капітальних інвестицій у регіональному розрізі. Понад третина (182,1 млрд грн, або 34,6 %) від загальної суми освоєних інвестицій припала на місто Київ, що з розрахунку на одного киянина склало 62,8 тис. грн. (\$ 2 200). Найменший обсяг інвестицій зафіксовано у Луганській області – 2,9 млрд грн, або 1,3 тис грн. на особу (\$ 48).

На основі результатів аналізу ефективності здійснення реальних інвестицій вітчизняними підприємствами можна впевнена сказати, що українська економіка та її інвестиційна привабливість значно реагують на вплив чинників зовнішнього середовища, а саме на вплив фінансових та економічних криз та зміну політичної ситуації в країні.

Ефективність інвестицій в реальні матеріальні активи залежить від багатьох факторів, серед яких найважливішими є:

- віддача вкладень;
- термін окупності інвестицій;
- інфляція;
- рентабельність інвестицій за весь період і за окремими періодами;
- стабільність надходжень коштів від вкладень;
- наявність інших, більш ефективних проектів, спрямованих на вкладення капіталу (фінансові активи, валюту, інші операції та ін.) [8, с. 2].

Управління реальними інвестиціями підприємств – це сукупність управлінських рішень, а також способів, методів та прийомів їх реалізації, що забезпечують планування, організацію, координацію і контроль за ефективною реалізацією інвестиційних проектів. Вирішуючи дане завдання керівництво підприємств має враховувати особливості та умови здійснення конкретних інвестиційних проектів.

Слід наголосити, що при управлінні реальними інвестиціями суб'єктів господарювання необхідно враховувати наступні їх особливості:

- 1) їх здійснення супроводжується значними матеріальними та грошовими витратами;
- 2) віддача від реального інвестування може бути отримана на протязі декількох років у майбутньому;
- 3) в прогнозі результатів здійснення реальних інвестицій обов'язково присутні елементи ризику та невизначеності;
- 4) інвестування коштів у основні фонди безпосередньо пов'язане з підвищенням можливості підприємств досягти своїх тактичних та стратегічних цілей [11, с. 175-176].

Існують різні підходи до виділення основних етапів управління реальними інвестиціями, з яких можна виділити один основний (рис. 3).

Для прийняття рішень щодо здійснення реального інвестування ключовим є передінвестиційний період. Важливо врахувати комплексність і варіативність дослідження, що впливає на високий рівень обґрунтованості, в результаті чого сама ідея втілюється в детально розроблений інвестиційний проект, готовий для подальшої реалізації.

Наступним етапом управління реальними інвестиціями підприємства є інвестиційний етап, на якому відбувається інвестування або здійснення проекту. На цьому етапі реалізуються конкретні дії, що потребують значних затрат та носять безповоротний характер.

Наступним етапом – найдовшим у часі періодом реалізації реальних інвестицій підприємств є операційний (експлуатаційний) етап. В ході експлуатації інвестиційного проекту формуються заплановані результати, проводиться їх оцінка з позицій доцільності продовження або припинення проекту. Оскільки на початкових етапах неможливо врахувати всі деталі проекту, то при необхідності до нього можуть вноситися окремі зміни і уточнення, здійснюватися поточне регулювання окремих аспектів технологічного процесу з метою підвищення загальної ефективності проекту.

Останній ліквідаційний етап управління реальними інвестиціями підприємств пов'язаний із закінченням інвестиційних проектів, коли в результаті їх реалізації досягнуто поставлених цілей або ж проект вичерпав закладені в ньому можливості.

На думку К. С. Малько, передумовами формування в Україні сприятливого інвестиційного клімату є: вигідне географічне положення по відношенню до світових стратегічних ринків Європи та Азії; природно-ресурсний потенціал; рівень розвитку промислового виробництва; висококваліфікована та конкурентоспроможна робоча сила; несформований ринок товарів; незадоволений попит населення [6].

Варто відзначити, що інвестори зацікавлені у вкладенні грошових коштів в економіку України, проте наявність великої кількості стримуючих факторів не сприяє поживленню інвестиційної діяльності в Україні. Зокрема, до них можна віднести:

- непрогнозовану інфляцію;
- наявність тіньової економіки;
- недосконалість законодавчої бази;
- складність і суперечливість українського законодавства, що регулює інвестиційну діяльність;
- нерівність умов для українських та іноземних інвесторів;
- слабкий правовий захист інвесторів;

- непрозорий приватизаційний процес;
- податковий тягар;
- інші причини [26, с. 173].

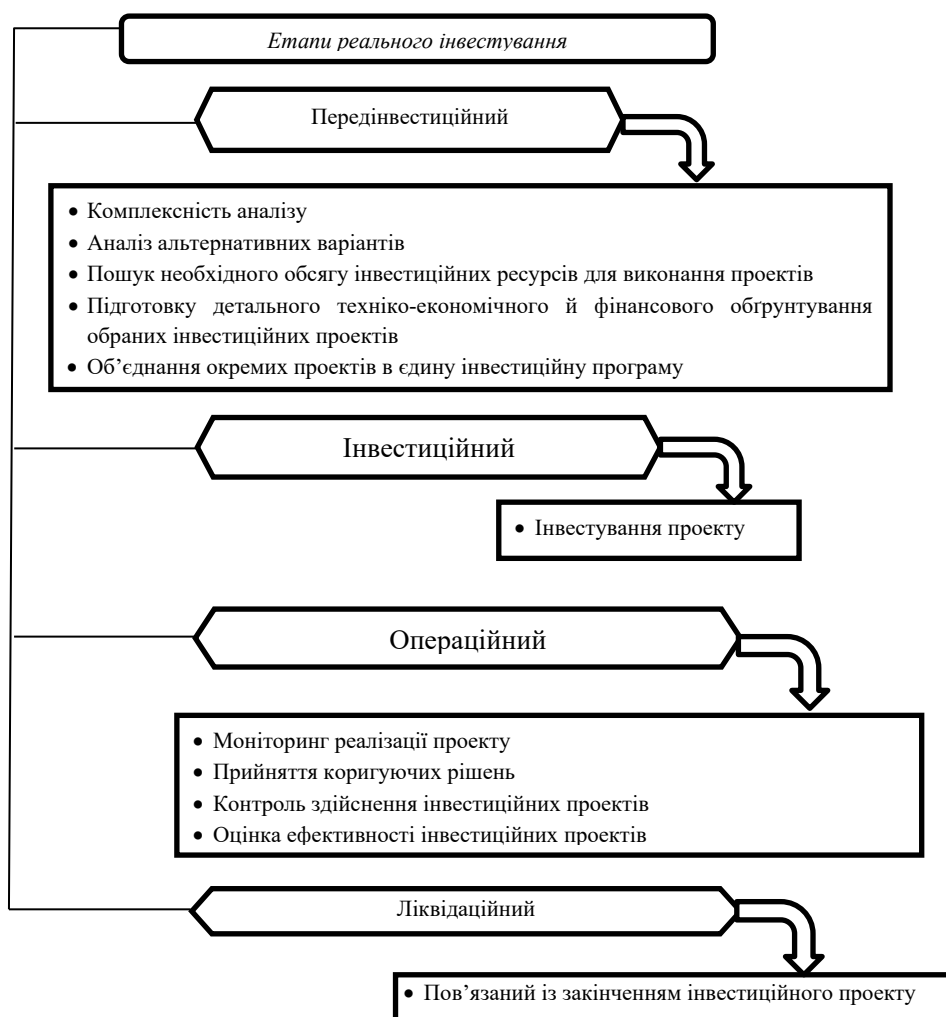

Рис. 3. Етапи реального інвестування

Джерело: побудовано автором на основі [11].

Заходи щодо активізації інвестиційної діяльності на підприємствах повинні проводитися на всіх рівнях господарювання. Необхідно намагатися створити сприятливий інвестиційний клімат не тільки для українських інвесторів, але й для іноземних. Пожвавлення інвестиційної діяльності можливе шляхом рішучих, комплексних, швидких, прозорих і послідовних ринкових реформ.

Основними напрямками підвищення інвестиційної привабливості України через здійснення капітальних інвестицій є:

1) створення сприятливого інвестиційного клімату, що забезпечить фінансування капітальних інвестицій за рахунок коштів іноземних інвесторів, коштів вітчизняних інвестиційних компаній, коштів державного та місцевих бюджетів;

2) удосконалення регіональної політики економічного розвитку в напрямі стимулювання капітальних інвестицій у території пріоритетного розвитку та депресивні регіони;

3) удосконалення державної податкової політики задля зменшення податкового тиску на суб'єкти господарювання, що спрямовують власні фінансові ресурси на фінансування капітальних інвестицій;

4) удосконалення інструментів фінансування капітальних інвестицій у розрізі окремих (пріоритетних) видів економічної діяльності;

5) сприяння розвитку парабанківської системи для стимулювання фінансування капітальних інвестицій [12, с. 181].

Механізм здійснення реальних інвестицій суб'єктами підприємництва в Україні в сучасних умовах потребує виважених раціональних і ефективних рішень нормативно-правового, організаційного та економічного характеру для підвищення інвестиційної активності промислових підприємств.

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 03.04.2019).
2. Інвестування : компендіум / С. М. Безродна, Н. В. Миськова. – Чернівці: Буковинський державний фінансово-економічний університет, 2013. – 200 с.
3. Інвестування: навч. посіб. / Г. Б. Погрішук, В. В. Руденко. – Тернопіль: Економічна думка, 2014. – 277 с.
4. Інвестування: навч. посіб. [М. І. Крупка, Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. – Львів : ЛНУ імені І.Франка, 2014. – 454 с.
5. Курган О. Г. Капітальні інвестиції як основа інноваційного розвитку підприємства // О. Г. Курган, В. В. Шехман // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – №1. – С. 180-187.
6. Малько К. С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах / К. С. Малько // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – № 3. – С. 100–105.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print> (дата звернення: 08.04.2019).
8. Пушенко К. О. Управління реальними активами інвестиційного портфеля підприємства в умовах нестабільності / К. О. Пушенко // Ефективна економіка. – 2010. – №5. – С. 1-5.
9. Радевич Т. В. Капітальні інвестиції в Україні: сучасні тенденції та перспективи розвитку / Т. В. Радевич // Сталий розвиток економіки. – 2015. – №2. – С. 317-322.
10. Регуляторні механізми малого бізнесу в Україні: тези доповідей III Всеукр. наук.-практ. конф. студ. (Київ, 6-7 березня 2019 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. у-т, 2019. – 617 с. – Укр. та англ. мовами.
11. Руденко В. В. Методичні підходи до управління реальними інвестиціями підприємств харчової промисловості / В. В. Руденко // Сталий розвиток економіки. – 2010. – №3. – С.175-181.
12. Сокач М. І. Стан та розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / М. І. Сокач // Молодий вчений. – 2016. – №1 (28). – С. 171–174.

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy: ofitsiyyny sayt [State Statistics Service of Ukraine: official site]. *www.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> (data zvernennja: 03.04.2019) [in Ukrainian].
2. Bezrodna, C. M., & Myskova, N. V. (2013). *Investuvannja : kompendium [Investing: Compendium]*. Chernivci: Bukovynskij derzhavnyj finansovo-ekonomichnyj universytet [in Ukrainian].
3. Pogrishhuk, G. B., & Rudenko, V. V. *Investuvannja: navch. Posib. [Investing: training. tool.]*. Ternopil: Ekonomichna dumka [in Ukrainian].
4. Krupka, M. I., Vankovych, D. V., Demchyshak, N. B. & (Ets.). (2014). *Investuvannja: navch. posibnyk [Investing: training. tool.]*. Lviv : LNU imeni I.Franka [in Ukrainian].
5. Kurgan, O. G., Shehman, V. V. (2013). Kapitalni investycii jak osnova innovacijno-rozvytku pidpryjemstva [Capital investments as a basis of enterprise innovation development]. *Marketynh i menedzhment innovacij – Marketing and management of innovations*, 1, 180-187 [in Ukrainian].
6. Malko, K. S. (2015). Investycijnyj klimat ta investycijna pryvablyvist Ukrainy: chynnyky i'h formuvannja v suchasnyh umovah [Investment climate and investment attractiveness of Ukraine: factors of their formation in modern conditions]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of economy*, 3, 100–105 [in Ukrainian].
7. Podatkovyj kodeks Ukrainy (iz zminamy ta dopovnennjamy) [Tax Code of Ukraine (as amended)] (2010, December 02, No 2755-VI). Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print> (data zvernennja: 08.04.2019) [in Ukrainian].
8. Pushenko, K. O. (2010). Upravlinnja realnymy aktyvamy investycijnogo portfelja pidpryjemstva v umovah nestabilnosti [Management of real assets of an enterprise's investment portfolio in conditions of instability]. *Efektivna ekonomika – Effective Economics*, 5, 1-5 [in Ukrainian].
9. Radevych, T. V. (2015). Kapitalni investycii v Ukraini: suchasni tendencii ta perspektyvy rozvytku [Capital investments in Ukraine: current tendencies and prospects]. *Stalij rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, 2, 317-322 [in Ukrainian].
10. Reguljatorni mehanizmy malogo biznesu v Ukraini [Small Business Regulatory Mechanisms in Ukraine] (2019). *Tezy dopovidej III Vseukr. nauk.-prakt. konf. stud. (Kyiv, 6-7 bereznja 2019 r.) –Abstracts of All-Ukrainian Reports. Research Practice Conf. stud. (Kyiv, March 6-7, 2019)*. A. A. Mazaraki. Kyiv : Kyiv. nac. torg.-ekon. u-t [in Ukrainian].
11. Rudenko, V. V. (2010). Metodychni pidhody do upravlinnja realnymy investycijamy pidpryjemstv harchovoi promyslovosti [Methodical approaches to management of real investments of food industry enterprises]. *Stalij rozvytok ekonomiky – Sustainable development of economy*, 3, 175-181 [in Ukrainian].
12. Sokach, M. I. (2016). Stan ta rozvytok innovacijno-investycijnoi dijalnosti v Ukraini [State and Development of Innovative Investment Activity in Ukraine]. *Molodyj vchenyj –Young Scientist*, 1 (28), 171–174 [in Ukrainian].

DOMESTIC PRACTICE FOR REAL INVESTMENT IN UKRAINE**L. Tkachyk, U. Tykhonka***Ivan Franko National University of Lviv, 79008, Lviv, Svoboda Avenue, 18
e-mail: tkachyklesja@gmail.com*

The basis of investment activity is real investment, and in modern conditions, for most enterprises, it is the only type of capital investment. All forms of real investment can be reduced to three main areas: capital investment, innovative investment and investment in the growth of current assets. The choice of specific forms of real investment in enterprises depends on the tasks set and the chosen development strategy.

Capital investment is a fundamental parameter of the reproductive process, which determines the possibility of renewal of fixed capital, structural reforms, sustainable long-term economic and social development of the country. However, the dynamics of the Ukrainian economy is characterized by the presence of a number of systemic problems that require urgent resolution and shape the risks for further economic growth.

The dynamics of capital investments in Ukraine in recent years is characterized by persistent trends and confirms the rise of investment activity. For Ukraine, there is a significant uneven development of capital investment in a regional context. Almost all capital investments were made into tangible assets (93.3% of total capital investment). Directing funds into an active part of tangible non-current assets helps to increase the efficiency of investments and increases the motivation for further investing.

At the same time, the fact that investments in intangible assets remain less priority investment in Ukraine is negative. Although today they are the key economic resource of the modern economies of the developed countries of the world. After all, intangible assets represent the existing intellectual and information potential of the enterprise, which introduces technological changes in the production process, marketing, organizational and other innovations in accordance with the requirements of the new innovative model of the economy.

Financing of investment activity can take place both at the expense of domestic and foreign investors. The main source of investment in Ukraine from year to year remains the own funds of national enterprises and organizations.

The national economy needs to improve the legal and organizational framework to improve the functioning of mechanisms for ensuring a favorable investment climate and ensuring the competitiveness of the domestic economy..

Keywords: sources of financing, innovative investments, capital investments, real investments.